

RAN-2201002503020072

Third Year B. A. (External) Examination March - 2026

Economics Paper - VII (07)

Development & Environment Economics

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book (2) જમણી બાજુના અંક જવાબના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે. Figures given on the right side indicate full marks for each question.	Seat No.: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table> Student's Signature						

- પ્રશ્ન 1.** આર્થિક વૃદ્ધિ અને વિકાસનો અર્થ સમજાવી આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતાં પરિબળો વિગતે સમજાવો. 20
- અથવા**
- (અ) હેરોડનો તટસ્થ તકનીકી વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવો. 10
- (બ) સુશાસન વ્યવસ્થાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વિગતે સમજાવો. 10
-
- પ્રશ્ન 2.** આર્થિક વિકાસના માપદંડ તરીકે જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તા આંક અને માનવ વિકાસ આંકની વિગતે ચર્ચા કરો. 20
- અથવા**
- (અ) આર્થિક વિકાસ અને વસ્તી વિષયક સમસ્યાઓ સમજાવો. 10
- (બ) વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
-
- પ્રશ્ન 3.** આર્થિક વિકાસ અંગેનો લેવીસનો અમર્યાદિત શ્રમ પુરવઠાનો ખ્યાલ આકૃતિ સાથે સમજાવો. 20
- અથવા**
- (અ) નિર્ણાયક લઘુત્તમ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
- (બ) રોસ્ટવના આર્થિક વૃદ્ધિના તબક્કાઓ સમજાવો. 10
-
- પ્રશ્ન 4.** ઉત્પાદનની શ્રમ પ્રધાન અને મુડીપ્રધાન પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી ઉત્પાદન પદ્ધતિને અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા કરો. 20
- અથવા**
- (અ) આર્થિક વિકાસમાં કૃષિ ક્ષેત્રનો ફાળો 10
- (બ) આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ અને તેનું મહત્વ 10
-
- પ્રશ્ન 5.** વિકાશશીલ દેશોમાં આર્થિક નીતિના સાધન તરીકે નાણાકીય નીતિની ભૂમિકા સમજાવી. તેની આલોચના કરો. 20
- અથવા**

- (અ) વિકાસશીલ દેશોમાં બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓની પ્રવૃત્તિઓ. 10
(બ) વિકાસશીલ દેશોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળની ભૂમિકા.

ENGLISH VERSION

- Q. 1.** Explain the meaning of Economic Growth and Economic Development, and discuss in detail the factors affecting economic growth. 20

OR

- (a) Explain Harrod's concept of Neutral Technological Progress. 10
(b) Explain in detail the main characteristics of Good Governance. 10

- Q. 2.** Discuss in detail the Physical Quality of Life Index (PQLI) and the Human Development Index (HDI) as measures of economic development. 20

OR

- (a) Explain the problems of population in relation to economic development. 10
(b) Explain the Theory of Demographic Transition. 10

- Q. 3.** Explain Lewis's Theory of Unlimited Supply of Labour in the context of economic development, with the help of a diagram. 20

OR

- (a) Explain the Theory of Critical Minimum Effort. 10
(b) Explain Rostow's Stages of Economic Growth. 10

- Q. 4.** Explain the difference between labour-intensive and capital-intensive techniques of production, and discuss the factors affecting the choice of technique of production. 20
marks

OR

- (a) Explain the role of agriculture in economic development. 10
(b) Explain infrastructure facilities and their importance. 10

- Q. 5.** Explain the role of monetary policy as an instrument of economic policy in developing countries and critically evaluate it. 20

OR

- (a) Explain the activities of multinational corporations (MNCs) in developing countries. 10
(b) Explain the role of the International Monetary Fund (IMF) in developing countries. 10